

MATERIAŁ MERYTORYCZNY

Polska jako kraj imigracji – kto i w jakim celu przyjeżdża do Polski?

Fakty o migracjach na XXI wiek

**CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ**

O autorce

Marta Górczyńska – prawniczka zajmująca się ochroną praw człowieka. Od lat współpracuje ze środowiskiem pozarządowym, m.in. Helsińską Fundacją Praw Człowieka. Specjalizuje się w ochronie praw uchodźców i migrantów oraz ofiar handlu ludźmi. Monitoruje przestrzeganie prawa na granicach i w ośrodkach detencyjnych (jest m.in. współautorką raportów *Migracja to nie zbrodnia* i *Droga donikąd*). Współpracowała także z agencjami unijnymi i międzynarodowymi, takimi jak Biuro Wysokiego Komisarza ONZ ds. uchodźców i Agencja Praw Podstawowych UE. Angażuje się w wolontariat w różnych miejscach na świecie. Obecnie jest doktorantką Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych na Uniwersytecie Warszawskim.

Skala wyjazdów Polek i Polaków z kraju oraz przyjazdów cudzoziemców do Polski ulegała dynamicznym zmianom. Kiedyś wielojęzyczne i wielokulturowe ulice były na ziemiach polskich codziennością, dzisiaj jesteśmy jednym z najbardziej jednorodnych etnicznie i narodowościowo społeczeństw. Kim są osoby, które decydują się zamieszkać w Polsce? W jakim celu przyjeżdżają? I czy Polska jest dobrym gospodarzem? Poniżej garść faktów na temat imigracji do Polski.

Migracje do Polski dawniej i dziś

Migracje są i zawsze były nieodłącznym elementem rozwoju społecznego i gospodarczego. W czasach Rzeczypospolitej Obojga Narodów (XVI–XVIII wiek) Polska była krajem nie tylko wielonarodowym i wieloetnicznym, ale także jak na ówczesne standardy wyjątkowo tolerancyjnym. Dlatego zasłużyła z czasem na miano państwa bez stosów¹. **Aż do II wojny światowej Polacy, Ukraińcy, Żydzi, Tatarzy i Białorusini żyli w Polsce razem i było to powszechnym zjawiskiem.** Holokaust oraz masowe wysiedlenia ludności podczas wojny i zaraz po niej całkowicie zmieniły strukturę populacji w Polsce, która odtąd stała się państwem niemal jednolitym etnicznie.

Na kształt współczesnych migracji z i do Polski znaczący wpływ miały dwa wydarzenia: transformacja ustrojowa rozpoczęta w 1989 roku oraz akcesja Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku. Okres transformacji ustrojowej w Polsce to czas zwiększonej imigracji cudzoziemców i cudzoziemców, zwłaszcza z takich krajów jak Ukraina, Białoruś,

Armenia czy Wietnam. To jednocześnie okres dynamicznego napływu wykwalifikowanych pracowniczek i pracowników z krajów zachodnich (głównie Niemcy, Francja i USA) w związku z inwestycjami oraz licznymi powrotami z emigracji Polek i Polaków, którzy dzięki zdobytemu na Zachodzie wykształceniu w kraju ojczystym obejmowali często kierownicze stanowiska i tworzyli kadry specjalistyczne.

Z kolei w 2004 roku wraz z otwierającymi się kolejno dla obywaterek i obywateli Polski zachodnimi rynkami pracy zaczyna się czas wzmożonej emigracji do krajów Unii Europejskiej. **Masowy charakter tych wyjazdów w połączeniu z kryzysem demograficznym, z którym Polska od lat się boryka, doprowadziły do powstania luki na krajowym rynku pracy².** Zaczęli ją stopniowo wypełniać zachęceni do przyjazdu przez polskich pracodawców cudzoziemcy, zwłaszcza z naszej wschodniej granicy.

Skąd i dlaczego przyjeżdżają do Polski współcześni migranci i migrantki?

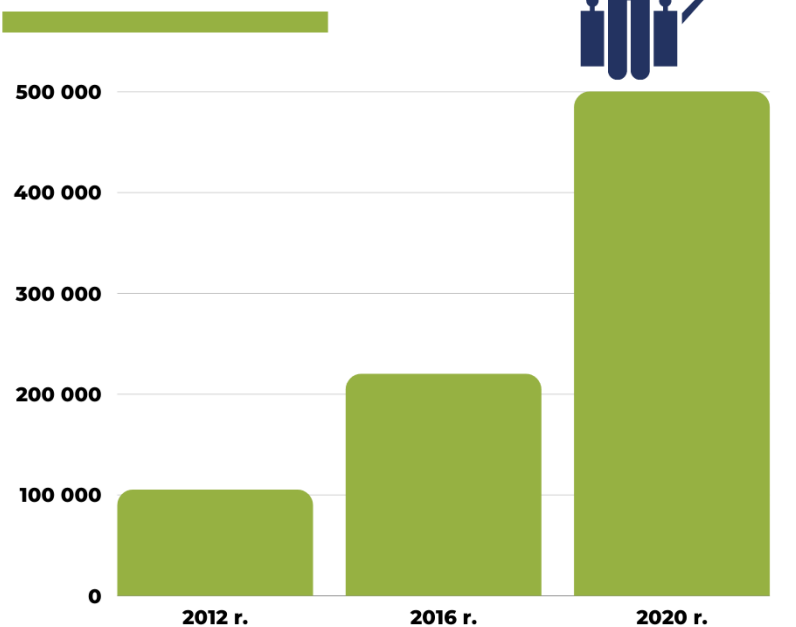
Obecnie w Polsce przebywa niemal pół miliona cudzożemek i cudzoziemców, czyli trochę powyżej jednego procenta populacji kraju. To czyni społeczeństwo Polski jednym z najbardziej jednolitych etnicznie na świecie. Z roku na rok przyjeżdża jednak do Polski coraz więcej migrantek i migrantów.

Najliczniejszą grupę, bo ponad połowę wszystkich imigrantów do Polski, stanowią obywatele Ukrainy. Kolejne znaczące grupy cudzoziemców to obywatele Białorusi, Niemiec, Rosji oraz Wietnamu.

¹ W czasach kiedy w Europie prowadzone były liczne wojny na tle religijnym, a heretyków i heretyczki palono na stosach, Polska stanowiła bezpieczne schronienie dla osób prześladowanych na tle religijnym.

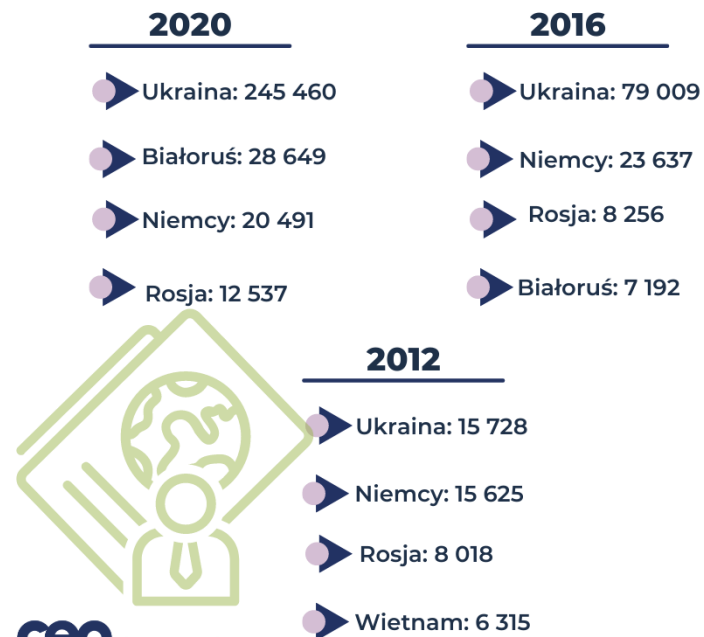
² Szacuje się, że w 2030 roku pracodawcy i pracodawczynie w Polsce będą mieli problemy z obsadzeniem już co piątego stanowiska pracy.

ILU JEST MIGRANTÓW I MIGRANTEK W POLSCE?

Źródło: migracje.gov.pl

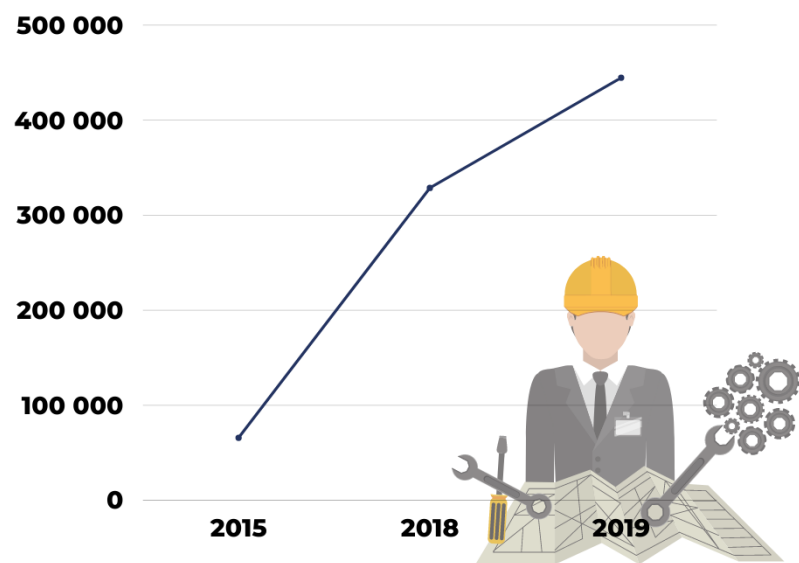
KRAJE, Z KTÓRYCH PRZYJEŹDŹA DO POLSKI NAJWIĘCEJ MIGRANTÓW

CEO
CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Źródło: migracje.gov.pl

LICZBA ZEZWOLEŃ NA PRACĘ CUDZOZIEMCÓW W POLSCE

CEO
CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Źródło: GUS, 2019

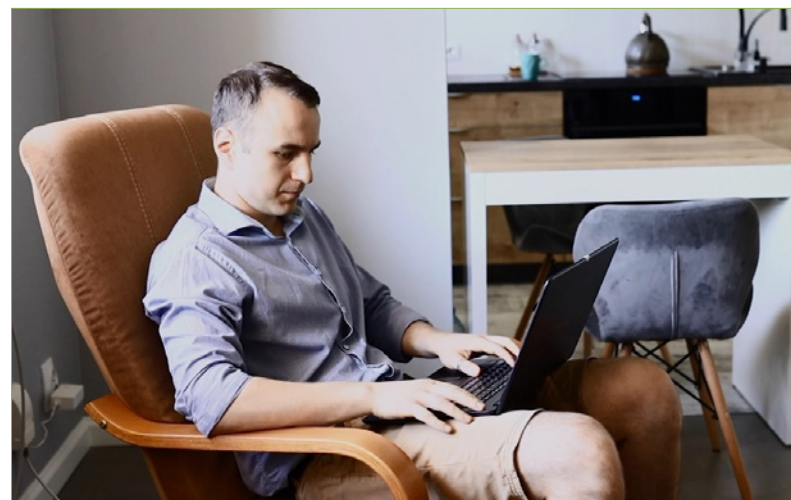
Migracje można klasyfikować na wiele sposobów: wewnętrzne (w obrębie kraju) i zewnętrzne (poza granice państwa), dobrowolne i przymusowe, czasowe i stałe, legalne i nielegalne. Powody i charakter przyjazdu cudzoziemców do Polski są różne i wiążą się z określonym statusem prawnym każdej osoby. Pod tym względem najliczniejszą grupą cudzoziemców w Polsce są migranci zarobkowi, stosunkowo małą z kolei w stosunku do krajów zachodnich - uchodźcy.

Migranci zarobkowi. Przyjeżdżają do Polski na pobyty krótko- lub długoterminowe ze względu na zatrudnienie. Przebywają w kraju na podstawie wizy pracowniczej, zezwolenia na pobyt czasowy lub stały albo zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Obecnie są to najczęściej obywatele Ukrainy, Nepalu, Białorusi, Mołdawii, Chin i Wietnamu.

W latach 2015–2019 w Polsce systematycznie wzrastała liczba zezwoleń na pracę wydawanych cudzoziemcom i cudzoziemkom. W 2019 roku wydano ich 444,7 tysięcy. Było to o 116 tysięcy więcej niż w 2018 roku oraz o 379 tysięcy więcej niż w roku 2015. Zezwolenia otrzymywali najczęściej obywatele i obywatelki Ukrainy.

POZNAJ MIGRACYJNĄ HISTORIĘ STANISLAVA, KTÓRY PRZYJECHAŁ NA STUDIA DO POLSKI Z UKRAINY:

Źródło: [Opowieść Stanisława o migracji](#), Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2020.

Studenci zagraniczni. W porównaniu do innych krajów rozwiniętych Polska nie jest szczególnie atrakcyjnym krajem dla studentów i studentek z zagranicy, aczkolwiek ich liczba regularnie wzrasta. **W 2020 roku na polskich uczelniach kształciło się ich ok. 85 tysięcy.** Dla porównania w roku akademickim 2012/2013 było to niecałe 30 tysięcy³. Studenci zagraniczni przebywają w Polsce zazwyczaj na podstawie wiz studenckich lub zezwoleń na pobyt czasowy. Wśród nich przeważają obywatele i obywatelki Ukrainy, Białorusi, Indii, Hiszpanii oraz Turcji. Przyjeżdżają w większości na płatne studia, ale także w ramach wymiany studenckiej.

Członkowie rodzin. Jednym z powodów osiedlenia się w Polsce może być połączenie z członkiem rodziny zamieszkującym w Polsce, najczęściej małżonkiem, małżonką lub rodzicami. By udzielić zezwolenia na pobyt członka rodziny, organy państwowe ustalają, czy istnieją faktyczne więzi rodzinne między osobami składającymi wniosek, zwłaszcza pomiędzy małżonkami, aby uniknąć fikcyjnych małżeństw. Warto wspomnieć, że prawo do połączenia z rodziną mają także cudzoziemcy, którzy uzyskali w Polsce jedną z form ochrony międzynarodowej, czyli uchodźcy i osoby, którym udzielono ochrony uzupełniającej.

Obywatele Unii Europejskiej. Choć często są to migranci zarobkowi, zagraniczni studenci lub członkowie rodzin polskich obywateli, warto wymienić ich jako osobną grupę, prawo Unii Europejskiej nadaje im bowiem szczególny status. Przysługuje im więcej praw niż innym cudzoziemcom i cudzoziemcom. Mogą np. podejmować pracę w Polsce bez żadnych ograniczeń czy kształcić się bezpłatnie na polskich uczelniach wyższych.

O TYM TYPIE MIGRACJI DOWIESZ SIĘ WIĘCEJ, SŁUCHAJĄC HISTORII SENAIT Z ERYTREI:

Źródło: *Opowieść Senait o migracji*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2020.

Uchodźcy. To szczególna grupa cudzożemek i cudzoziemców – nie wyjechali ze swojego kraju dobrowolnie, ale zostali do tego zmuszeni przez okoliczności. To osoby, którym w ojczystym państwie grożą prześladowania lub poważne naruszenia ich uniwersalnych praw. Do tej grupy mogą się zaliczać np. **dysydenci polityczni, osoby należące do mniejszości seksualnych z krajów penalizujących zachowania nieheteronormatywne czy też osoby prześladowane ze względu na religię bądź przekonania.** Mogą one otrzymać w Polsce jedną z dwóch form ochrony międzynarodowej: status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą⁴.

³ Źródło: Przemysław Chimczak-Bratkowski, *Studenci zagraniczni w Polsce coraz istotniejsi*, ThinkCo, 25.05.2020, <https://thinkco.pl/studenci-zagraniczni-w-polsce>.

⁴ Status uchodźcy jest formą ochrony cudzoziemca i cudzożemki przewidzianą w prawie międzynarodowym, tj. w konwencji genewskiej dotyczącej statusu uchodźców z 1951 roku, natomiast ochrona uzupełniająca jest dodatkową formą ochrony przewidzianą w prawie Unii Europejskiej. Ochrona uzupełniająca jest udzielana osobom, którym odmówiono nadania statusu uchodźcy, lecz które w przypadku powrotu do kraju pochodzenia będą realnie narażone na ryzyko doznania poważnej krzywdy poprzez: 1. orzeczenie kary śmierci lub egzekucję; 2. tortury, nieludzkie lub poniżające traktowanie; lub 3. poważne i zindywidualizowane zagrożenie dla życia lub zdrowia wynikające z powszechnego stosowania przemocy wobec ludności cywilnej w sytuacji wewnętrznego lub międzynarodowego konfliktu zbrojnego.

Regulują to międzynarodowe akty prawne oraz polskie przepisy: konwencja genewska dotycząca statusu uchodźców z 1951 roku, którą Polska podpisała w 1991 roku, prawo Unii Europejskiej oraz polska konstytucja.

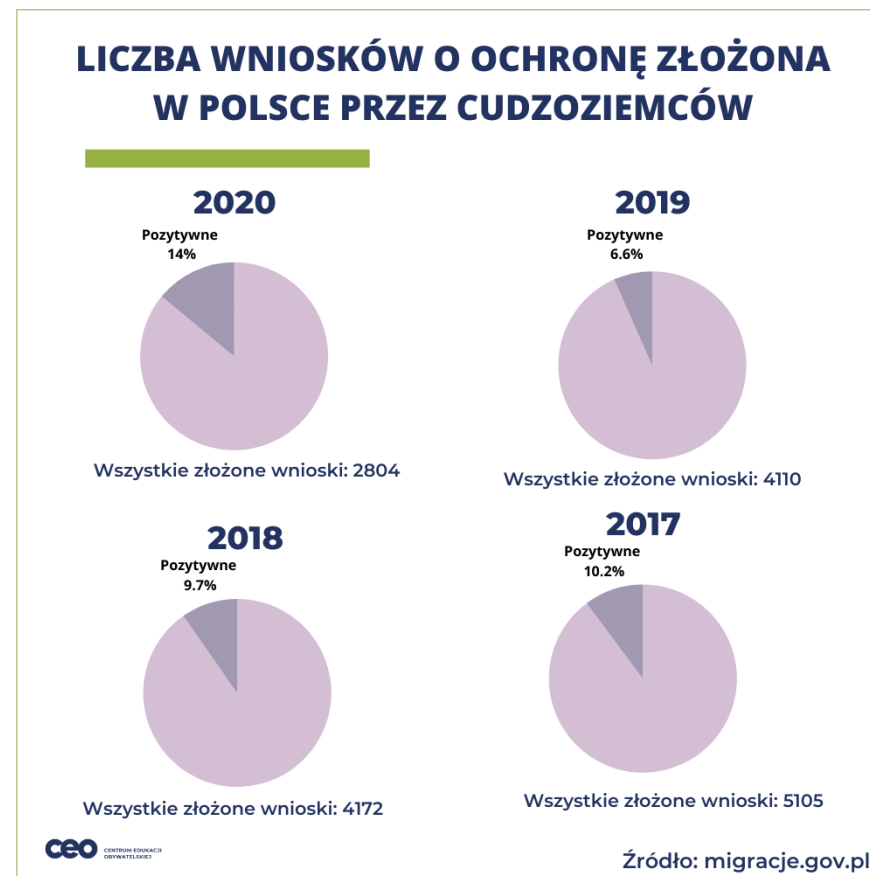
W ostatnich latach wśród cudzoziemców i cudzoziemek objętych przez Polskę jedną z tych form ochrony znaleźli się głównie obywatele i obywatelki Rosji (zwłaszcza narodowości czeczeńskiej), Ukrainy, Tadżykistanu i Turcji. Przymusowa migracja oczywiście ściśle się łączy z aktualną sytuacją na świecie, dlatego w pierwszych latach wojny w Syrii w statystykach dotyczących uchodźców w Polsce zaczęli się pojawiać Syryjczycy, a z uwagi na aktualne wydarzenia na Białorusi mamy obecnie do czynienia ze zwiększoną migracją z zachodniej granicy. Skala przymusowej migracji do Polski jest niewielka w porównaniu z zachodnimi państwami Unii Europejskiej, to kilka tysięcy osób rocznie.

POCHODZENIE OSÓB, KTÓRYM POLSKA NAJCZĘŚCIEJ UDZIELA OCHRONY MIĘDZYNARODOWEJ

	SKŁADANE WNIOSKI	DECYZJE POZYTYWNE
2020	Rosja (1 284) Białoruś (407) Ukraina (317) Afganistan (120)	Turcja (85) Białoruś (81) Rosja (68) Tadżykistan (27)
2019	Rosja (2 618) Ukraina (436) Turcja (124) Tadżykistan (1160)	Rosja (81) Turcja (49) Tadżykistan (29) Ukraina (21)
2017	Rosja (3 574) Ukraina (672) Tadżykistan (154) Armenia (86)	Ukraina (279) Rosja (84) Tadżykistan (35) Syria (29)

Źródło: migracje.gov.pl

Ochronę w Polsce otrzymuje średnio jedna na pięć wnioskujących osób, pozostałe wnioski są odrzucane lub umarzane (wnioskodawcy i wnioskodawczynie często opuszczają Polskę, obawiając się decyzji odmownej lub niewystarczającego wsparcia ze strony państwa). Te tendencje oraz pandemia koronawirusa sprawiły, że w 2020 roku liczba osób ubiegających się o status uchodźcy w Polsce spadła do zaledwie 2804, a ochronę otrzymały zaledwie 392 osoby. To o 32% mniej wniosków niż w roku poprzednim.

➤ POZNAJ HISTORIĘ ELSIEGO, KTÓRY UCIEKŁ PRZED WOJNĄ W CZECZENII
Źródło: [Wywiad z Elsim](#), Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016.

Przeczytaj o tzw. **kryzysie uchodźczym**, z którym mieliśmy do czynienia w latach 2015–2016, a który znacząco wpłynął na postrzeganie zjawiska migracji przez polskie społeczeństwo.

Azylanci. To osoby, którym Polska udzieliła schronienia przed prześladowaniami na tle politycznym. Jest to wyjątkowo rzadko udzielana forma ochrony cudzoziemców stosowana tylko wtedy, gdy przemawia za tym ważny interes Polski. **Dotychczas azyl w Polsce otrzymało kilkadziesiąt obywateli i obywaterek Białorusi i Ukrainy. W 2019 roku azyl otrzymały dwie obywatelki Norwegii.** Azyl jest inną formą ochrony niż status uchodźcy, pojęcia te często są jednak mylone.

Osoby ze zgodą na pobyt ze względów humanitarnych. Zgodę na pobyt w Polsce ze względów humanitarnych lub zgodę na pobyt tolerowany otrzymują najczęściej osoby, które nie mogą wrócić do kraju pochodzenia ze względu na trudną sytuację lub okoliczności osobiste związane np. z poważną chorobą lub ryzykiem rozdzielenia rodziny.

Repatrianci. To osoby polskiego pochodzenia, które w przeszłości miały polskie obywatelstwo i je utraciły lub które mają polskie korzenie. Jeżeli wykażą swoje związki z Polską, mają prawo powrotu do kraju i uzyskania polskiego obywatelstwa. **Repatrianci i repatriantki najczęściej wracają do kraju z terytoriów byłego Związku Radzieckiego, np. z Kazachstanu.** W 2019 roku z procedury repatriacji do Polski skorzystało około 800 osób⁵.

➤ **Filmowa historia Pani Ludwiki – repatriantki z Kazachstanu:**
Źródło: *Repatriacja krok po kroku - Polacy w Kazachstanie*, Fundacja PPNW, 2019.

Cudzoziemcy o nieuregulowanym statusie. Są to cudzoziemcy, którzy przebywają w Polsce w sposób nieudokumentowany, a więc niezgodny z przepisami migracyjnymi. Najczęściej są to osoby, które zostały w Polsce mimo upływu ważności ich wizy lub które nie wykonały nałożonego na nich obowiązku opuszczenia Polski, np. po odmowie udzielenia im ochrony międzynarodowej. Takie osoby mają bardzo ograniczone prawa i napotykają wiele trudności w codziennym funkcjonowaniu. W przypadku kontroli legalności pobytu przez policję albo straż graniczną mogą zostać z Polski deportowane.

W Polsce przebywa także stosunkowo liczna grupa **bezpieństwowców (apatrydów)**. Są to najczęściej osoby z byłych republik Związku Radzieckiego, które po jego rozpadzie nie otrzymały obywatelstwa żadnego z nowo powstałych państw (np. z uwagi na nieobecność w kraju i niedopełnienie formalności). Polska dotychczas nie wprowadziła regulacji prawnych dotyczących bezpieczstwowców, co powoduje wiele trudności formalnych.

Warto także wspomnieć o **Karcie Polaka** wydawanej od 2007 roku. Dokument nie uprawnia do pobytu w Polsce, ale potwierdza przynależność do polskiego narodu. **Otrzymują go cudzoziemcy i cudzoziemki o polskich korzeniach, którzy polskie obywatelstwo utracili bądź nigdy go nie uzyskali.** Jego posiadaczom przysługuje szereg ułatwień związanych z uzyskaniem wizy wjazdowej do Polski, prawem do pracy, dostępem do edukacji czy korzystaniem z narodowych dóbr kultury. Kartę Polaka najczęściej otrzymują obywatele Ukrainy i Białorusi⁶.

⁵ Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, 14.07.2020, <https://www.senat.gov.pl/aktualnoscilista/art,12887,14-lipca-2020-r-.html>.

⁶ Więcej na temat Karty Polaka: <https://www.gov.pl/web/indie/karta-polaka-informacje-ogolne>.

Warto zaznaczyć, że w dzisiejszym świecie coraz trudniej oddzielić od siebie powody migracji. **Nie zawsze da się zaklasyfikować cudzoziemca lub cudzoziemkę do jednej z wymienionych wyżej grup.** Globalizacja, zmiany klimatu, degradacja środowiska naturalnego, masowe naruszenia praw człowieka, eksploatacja zasobów naturalnych państw rozwijających się przez państwa rozwinięte – to wszystko pośrednio i bezpośrednio może wpływać na decyzję o emigracji.

WIĘCEJ DOWIESZ SIĘ Z FILMU *JAKIE SĄ PRZYCZYNY MIGRACJI?*:

Źródło: [Jakie są przyczyny migracji? Materiał edukacyjny](#), Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2020.

WIĘCEJ O ZJAWISKU MIGRACJI NA ŚWIECIE PRZECZYTASZ TUTAJ:

- Marta Pietrusińska, [Czy żyjemy w czasach największych na świecie migracji?](#), Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2021.

Sytuacja prawna imigrantów w Polsce

W Polsce niełatwo jest o pobyt stały, a nawet tymczasowy. Polskie przepisy migracyjne są uznawane za dość restrykcyjne. Cudzoziemcy i cudzoziemki muszą spełnić szereg warunków, by uzyskać pozwolenie na zamieszkanie i podjęcie pracy w Polsce. Wymagane jest od nich szczegółowe udowodnienie wszystkich okoliczności, na które się powołują. Ponadto odpowiednie służby sprawdzają, czy nie stanowią ewentualnego zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa. Wszystkie postępowania są prowadzone w języku polskim, co stanowi dodatkową trudność dla cudzoziemek i cudzoziemców.

Aby wjechać do Polski, cudzoziemiec, cudzoziemka musi posiadać ważną wizę. Wyjątkiem są obywatele i obywatelki Unii Europejskiej oraz niektórych państw spoza Unii, m.in. Ukrainy, USA, Australii, Brazylii, Izraela, Japonii czy Gruzji, którzy mogą wjechać do Polski bez wizy na 90 dni. Podczas pobytu w Polsce cudzoziemcy muszą posiadać dokument uprawniający ich do przebywania na terytorium kraju. Może to być np. wiza, zezwolenie na pobyt czasowy lub status uchodźcy.

Prawa cudzoziemca zależą od rodzaju jego tytułu pobytowego. Ma to wpływ na długość dopuszczalnego pobytu w Polsce, a także prawo do podjęcia pracy, możliwość założenia działalności gospodarczej, korzystania z systemu pomocy społecznej czy też podjęcia bezpłatnego kształcenia na polskiej uczelni. Uchodźcy mają na przykład prawo do pracy w Polsce, a osoby przebywające na wizach turystycznych nie. Bez względu jednak na status pobytowy cudzoziemca jedno uprawnienie pozostaje niezmiennie: prawo do edukacji dla dzieci poniżej 18 roku życia. Każde dziecko, bez względu na status migracyjny, ma prawo do edukacji w polskiej szkole.

➤ Z JAKIMI PROBLEMAMI BORYKAJĄ SIĘ DZIECI CUDZOZIEMSKIE W SZKOŁACH ORAZ ICH NAUCZYCIELE?

- Przeczytaj artykuł [Obcy w naszej klasie](#), Polityka, 2008.
- Sięgnij do pozostałych [materiałów](#)

Polska polityka migracyjna – założenia i realizacja

Polityka migracyjna to **całokształt założeń politycznych, zasad i działań państwa w odniesieniu do kwestii migracji**. Każde państwo prowadzi własną politykę migracyjną, to znaczy wprowadza ułatwienia proceduralne dla jednych grup migrantów, a bardziej restrykcyjne przepisy wobec innych. Ma to najczęściej związek z zaszczołkami historycznymi (stąd np. duża liczba Hindusów i Hindusek w Wielkiej Brytanii), zapotrzebowaniem rynku pracy (dlatego Niemcy wprowadzały ułatwienia dla określonych grup pracowników zagranicznych, np. pochodzących z Turcji) czy też stosunkami bilateralnymi z innymi państwami (w czasach PRL-u do Polski przyjeżdżało wielu studentów z socjalistycznego Wietnamu).

➤ POZNAJ HISTORIĘ NGO VAN TUONGA, wietnamskiego studenta okresu PRL-u oraz współautora książki *Śładko-kwaśna historia*: Łukasz Knap, [Śładko-kwaśna historia Wietnamczyków w Polsce](#), Ksiazki.WP.pl, 19.02.2018.

W ostatnich latach Polska wprowadziła ułatwienia w dostępie do rynku pracy dla obywateli Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy (mogą oni pracować w Polsce przez 6 miesięcy w roku na podstawie uproszczonej procedury). Prawo migracyjne podlega jednak europeizacji, więc coraz więcej przepisów dotyczących polityki

migracyjnej i azylowej zależy nie tylko od państwa, ale także od prawa unijnego.

Od końca 2016 roku, kiedy to został uchylony obowiązujący wcześniej dokument *Polityka migracyjna Polski – stan obecny i postulowane działania*, **nie powstał żaden nowy dokument, który całościowo opisywałby strategię Polski w zakresie migracji**. Zdaniem ekspertów i ekspertek istnienie takiego dokumentu jest konieczne, ponieważ migracja to stały element współczesnej rzeczywistości. Dokument powinien określać miejsce cudzoziemców i cudzożemek w polskim społeczeństwie oraz precyzować cele, jakie stawia sobie nasze państwo w obszarze migracji i integracji, uwzględniając zarówno potrzeby państwa przyjmującego i społeczności goszczącej, jak i samych migrantów i imigrantek.

Jak Polska podchodzi do integracji imigrantów i imigrantek?

Przyjmowanie imigrantów i imigrantek powinno się łączyć z prowadzeniem przez państwo efektywnej polityki integracyjnej. Integracja to pozytywny stosunek cudzoziemca i cudzożemki do kraju przyjmującego przy jednoczesnym zachowaniu pozytywnego stosunku do kultury kraju ojczystego (od integracji należy odróżnić asymilację, która polega na odrzuceniu przez cudzoziemca własnej tradycji kulturowej i przyjęcie w jej miejsce kultury kraju przyjmującego). **Do działań integracyjnych można zaliczyć naukę języka, włączanie się w życie lokalnej społeczności, podniesienie kompetencji zawodowych itd. Działania te są jednak w Polsce bardzo ograniczone i niemalże w całości prowadzone przez organizacje pozarządowe**. Dobre praktyki można zaobserwować w niektórych samorządach, np. w Gdańsku⁷, ale raporty dotyczące

⁷ W 2016 roku została powołana Rada Imigrantów i Imigrantek przy Prezydencie Miasta Gdańska.

ogólnego stanu polskiej polityki integracyjnej oceniają ją bardzo krytycznie. W 2015 roku Najwyższa Izba Kontroli uznała, że „system pomocy uchodźcom zapewnia im byt, ale nie służy wystarczająco ich integracji ze społeczeństwem ani nie sprzyja podjęciu samodzielnego życia w Polsce”. Z tego powodu **uchodźcy i uchodźczynie są grupą wyjątkowo narażoną na skrajne ubóstwo oraz bezdomność, przez co większość z nich traktuje Polskę jako kraj tranzytowy, a nie docelowy**. Jeszcze mniej uwagi państwo polskie poświęca pozostałym grupom cudzoziemców, migrantom zarobkowym czy edukacyjnym. Państwowa oferta integracyjna dla tych grup właściwie nie istnieje. Dodatkowe trudności, które napotykają migranci i migrantki w Polsce, to zawitość i przewlekłość procedur legalizacji pobytu, problemy przy załatwianiu spraw związane z barierą językową, a często także dyskryminacja ze względu na pochodzenie⁸.

Tymczasem ekspertki i eksperci są zgodni: **skuteczna integracja stanowi klucz do tego, aby imigracja przynosiła korzyści zarówno państwu przyjmującemu, społeczeństwu goszczącemu, jak i samym cudzoziemcom i cudzoziemcom**. Na tym polu jest w Polsce jeszcze wiele do zrobienia.

 DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ Z MATERIAŁÓW:

- [Jak działa procedura przyjmowania uchodźców?](#)
- [Dobre praktyki związane z migracjami](#)
- [O integracji i związanych z nią wyzwaniach z perspektywy osób migrujących](#)
- [Integracja: wyzwania dla społeczności lokalnej. Przykład Gdańska](#)

⁸ Z badań NIK wynika, że 23% rodziców uczniów i uczennic cudzoziemskich, którzy uczestniczyli w badaniu kwestionariuszowym, podało, że ich dzieci doświadczają zachowania nietolerancyjnego w szkole sporadycznie, natomiast 4% respondentów i respondentek stwierdziło, że są one częste. Źródło: Najwyższa Izba Kontroli, *NIK o kształceniu dzieci cudzoziemców i obywateli polskich powracających do kraju*, 08.09.2020,

Więcej materiałów na stronie internetowej programu: www.migracje.ceo.org.pl

Materiał powstał w ramach projektu „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej. Projekt jest finansowany ze środków Unii Europejskiej i współfinansowany przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności w ramach programu „Szkoła ucząca się”. Treść wyraża wyłącznie poglądy autorów, autorki i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności ani Unii Europejskiej.

„I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” jest częścią programu DEAR (The European Commission's Development Education and Awareness Raising Programme), który wspiera projekty angażujące społeczeństwo Unii Europejskiej w globalne zagadnienia rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Poprzez finansowanie programów takich jak „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” DEAR promuje uniwersalne wartości, m.in. wolność, demokrację, praworządność oraz umożliwia obywatelom i obywatelkom Europy włączenie się w globalny rozwój. Program DEAR finansuje około 30 programów w krajach członkowskich UE. Projekty te przyczyniają się do zwiększenia zrozumienia i zaangażowania Europejki i Europejczyków w kreowanie pozytywnych zmiany społecznych zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym. Działania DEAR wspierają również pracę UE na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa

www.ceo.org.pl

Warszawa 2020

Autorka: Marta Górczyńska

Redakcja merytoryczna: Sylwia Domagała

Redakcja językowa i korekta: Justyna Yigitler

Projekt graficzny i skład: R Z E C Z Y P O S P O L I T A

Materiał jest dostępny na licencji Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0 Polska (CC BY-NC-SA 3.0 PL). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Edukacji Obywatelskiej. Więcej o wolnych licencjach: <http://creativecommons.pl/>.